

PÁLYÁZATI! PÁLYÁZATI! PÁLYÁZATI!

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI TANÁCS HELYTÖRTÉNETI PÁLYÁZATA

A Fővárosi Népművelési Tanács a Budapesti Helytörténeti Konferencia (1971. november 11–12.) előkészítésére helytörténeti pályázatot hirdetett. A pályázati felhívás kedvező fogadtatásra talált: 1971. szeptember 31-ig, a beadási határidőig 80 pályázó – amatőrök, hivatásos történészek, tudományos kutatók – 92 pályamunkát küldött be. Ezek közül 5 nem felelt meg a kiírásnak. Így 87 mű került elbírálásra.

A téma szerinti megoszlás nagyon változatos volt. A legtöbb pályamunka város- vagy kerülettörténeti, munkásmozgalmi, üzemtörténeti és művelődéstörténeti témájú volt. Szép számmal érkeztek üzem- és iskolatörténeti dolgozatok is. De ezek mellett általános visszaemlékezések, orvostörténeti, közlekedés-, építészet- és névtörténeti tanulmányok éppúgy szerepelnek a pályamunkák között, mint néprajzi, sporttörténeti, az életmód alakulását vizsgáló, művészet- vagy színháztörténeti művek. A beküldött tanulmányok terjedelme meghaladja a háromezer gépelt lapot.

Az elbírálásban 31 lektor vett részt a különböző fővárosi tudományos intézetekből. Javaslatukat egy öttagú bizottság vizsgálta felül és tett ajánlást a díjak odaítélésére. A pályázat általában jó színvonalú munkákat hozott. A díjnyertes pályamunkák a történettudomány számára is jól hasznosíthatók. Az amatőr kutatók egy része azonban nem tett eleget a pályázati kiírásnak: nem hivatkoztak a tudományos követelményeknek megfelelően a forrásokra, nem alkalmaztak forráskritikát, nem adtak megfelelő jegyzeteket stb. Ez azért is fájdalmas, mert így nem kaphatott megfelelő méltánylást és jutalmat nagy lelkesedéssel végzett munkájuk, és – a legtöbbször jó érzékkel megválasztott – témáik és sokszor értékes adataik nem kerülhetnek egyelőre publikálásra.¹

¹ Az 1971. november 31. tanácskozáson éles vita robbant ki e kérdésben. Az amatőr pályázók felvetették egyrészt azt, hogy a jövőben a pályázatokon külön

Az eredeti kiírás szerint hat pályadíj volt 17 000,- Ft értékben. A Fővárosi Tanács ehhez még egy 3000,- Ft-os díjat adott. Ezen kívül különböző szervek (a Művelődésügyi Minisztérium, a SZOT, a Szakszervezetek Budapesti Tanácsa, a Vasas Szakszervezet, a Fővárosi Tanács Oktatási Főosztálya, a Hazafias Népfront Budapesti Bizottsága, a KISZ Budapesti Bizottsága, a Budapesti Történeti Múzeum és a Fővárosi Levéltár) további 26 000,- Ft-ot ajánlottak fel különdíjként.

A PÁLYÁZAT FŐDÍJAIT A KÖVETKEZŐK NYERTÉK:

Első díj, 5000,- Ft:

Dóka Klára, levéltáros: „Az ipartársulatok megalakulása a fővárosban” (Lektor: *Dr. Sárközi Zoltán*)

Második díj: 3000,- Ft:

Dr. Tóth Imre, múzeológus „Az Elzett története” (Megkapta ezen felül a Vasas Szakszervezet 2000,- Ft-os különdíját.) (Lektor: *Gáspár Ferenc*)

Dr. Papp Gézánné, *Dr. Klébl Ágnes*, történész: „Adatok Dél-Pest és környéke középkori történetéhez” (Lektor: *Dr. Benda Kálmán*)

Dr. Pásztor József, tanár: „Radnóti Miklós budapesti folyóiratai” (Lektor: *Dr. Kókai György*)

kellene választani és értékelni az amatőröket és a hivatásos kutatókat, másrészt segítséget kértek további munkájukhoz. Ez a segítségadás nagyon sokrétű lehetne, kezdve a tanácsadástól és konzultálási lehetőségektől a könyvekhez, folyóiratokhoz való hozzásegítésig. Véleményünk szerint — s a vitában is ez a felfogás kapott hangot —, mind a két kérés jogos, s teljesítésüknek mind a mozgalom, mind az anyaggyűjtő-feltáró munka nagy hasznát látná. A magunk részéről megígérhetjük, hogy mind a *Honismereti Híradó*, mind a *Honismereti-Helytörténet* bekapcsolódik e segítő-tanácsadó munkába módszertani cikkekké, tanulmányokkal, könyvismertetésekkel, bibliográfiákkal stb.

(*Szerk.*)

Mibalcsó Miklós, pártmunkás: „A KISZ-szervezet megalakulása a Műszaki Egyetemen” (Megkapta ezen felül a KISZ Budapesti Bizottsága 1000,- Ft-os különdíját.) (Lektor: *Újlaki Péter*)

Szilvágyi Irén, levéltáros: „A közegészségügy megszervezése Budapesten 1945-ben” (Lektor: *Buzinkay Géza*)

Dr. Elek István, tudományos szerkesztő: „A MTA Központi Fizikai Kutató Intézetének története” (Lektor: *dr. Jenei Károly*).

E pályadíjakat *Hantos János*, a Fővárosi Tanács V. B.-elnökhelyettese adta át a Budapesti Helytörténeti Konferencián. A különdíjak átadására és a pályázat tanulságainak megbeszélésére 1971. november 30-ra hívtuk össze a pályázókat. Meghívást kaptak a lektorok is. A pályázat tanulságait *Dr. Gerelyes Ede* a Budapesti Történeti Múzeum tudományos főmunkatársa foglalta össze. Ezután került kiosztásra a 13 különdíj és a 22 dicséret.

A pályázat – véleményünk szerint – elérte célját. Megmozgatta mind az amatőr, mind a hivatásos helytörténészeket. A pályázatok nagy száma, a pályamunkák színvonala váltotta ki azt az elismerést, ami a különdíjaknak az eredeti kiírást majdnem kétszeresen felülmúló összegében is megmutatkozott. Ez pályázatunk rangját is nagyban emelte. Az elbírálásnál talán némi nehézséget okozott a lektorok nagy száma, de ez is közelebb hozta egymáshoz az amatőr és a hivatásos kutatókat. A módszertani tanács és a november 30-i vita is ezt szolgálta, véleményünk szerint eredményesen, s reméljük, hogy ez az együttműködés a jövőben még szebb, nagyobb eredményeket hoz.

De elégedettek lehetünk és vagyunk a mostani eredménnyel is: a centenáriumi jegyében meghirdetett pályázat használható tények, adatok feltárásával, értékes tudományos munkákkal járult hozzá Budapest fővárosi egyesítésének méltó megünnepléséhez.

Sági Pál

A NEMZETISÉGI HELYTÖRTÉNETI PÁLYÁZAT

A Művelődésügyi Minisztérium és a Hazafias Népfront Országos Tanácsának Titkársága 1970. augusztusában nemzetiségi helytörténeti pályázatot írt ki.

A pályázatra — amelynek díjkiosztása 1972. február 29-én volt — 31 pályamű érkezett kb. 5500 lapnyi terjedelemben, beleszámítva ebbe a dolgozatok nagyon gazdag dokumentációját is. A beküldött pályaművek jó színvonalát bizonyítja, hogy a bíráló bizottság a kiosztott tíz pályadíjon kívül tíz pályamunkát dícséretben részesített. Ehhez a sikerhez több tényező is hozzájárult. Az utóbbi 2—3 évben több nemzetiségtörténeti, helyi vonatkozású publikáció jelent meg megyei és községi tanácsok támogatásával, amelyek a pályázókra is ösztönző hatással voltak. A beérkezett igényes, több év munkáját magukba foglaló pályaművek a hazánkban mozzalommá vált, s nemzetiségi falvainkban is folyó honismereti-helytörténeti munkáról tanúskodnak. Figyelemre méltó tény az is, hogy a pályaművek zömét Baranya, Békés és Pest megyéből küldték. Ehhez — azonkívül, hogy ezekben a megyékben él a magyarországi nemzetiségi lakosság viszonylag magasabb arányban — az is hozzájárul, hogy e megyékben — vonatkozik ez elsősorban Baranyára és Békésre — a helytörténeti kutatásnak gazdag hagyományai és eredményei vannak.

A pályaművek mind a négy nemzetiség történetére kiterjednek, s a 9 német és ugyanannyi szlovák témájú mellett 7 délszláv, 3 román feldolgozást találunk, 3 olyan pályamű is beérkezett, amely több nemzetiség történetével foglalkozik, vagy úgy, hogy egy több nemzetiségű falu történetét dolgozza fel (Mohács, Mezöberény), vagy hogy több nemzetiségi intézmény történetével foglalkozik. (Az egyik pályázó nemzetiségi gimnáziumaink és kollégiumaink történetét mutatja be adatok tükrében.)

Tematikailag a pályaművek négy nagyobb csoportba oszthatók. A beküldött pályamunkák zömét falutörténetek alkotják. A 23 dolgozathól 12 nemzetiségi és vegyes-lakosságú települések történetét dolgozza fel az őskortól napjainkig. A bíráló bizottságnak az volt a tapasztalata, hogy több szerző éppen a pályázati felhívásra bővítette ki feldolgozását a felszabadulás utáni eseményekkel. 11 pályamű a főhangsúlyt — amit a pályázati felhívás is külön kiemelt — a nemzetiségi falvak felszabadulás utáni fejlődésének bemutatására helyezi. Legtöbbje persze utal a háború előtti és alatti eseményekre is, leginkább éppen azért, hogy minél hitelesebben érzékeltesse a felszabadulás után elért eredményeket.

A felszabadulás utáni témakört gazdagítják azok a pályaművek is, amelyek a nemzetiségi iskolák történetével (4 db), nemzetiségi művelődéstörténettel s a nemzetiségi politika gyakorlati kérdéseivel foglalkoznak (4 db).

A dolgozatoknak tematikailag, forrásfeltárás és a feldolgozás módja szempontjából legértékesebb részei a hazai nemzetiségek történetének kulcspontjai: telepítések, bevándorlás, a falu nemzetiségi jellegének kialakulása, változásai, a nemzetiségi lakosság 1848—49-es szabadságharcban való részvétele, az Osztrák—Magyar Monarchia nemzetiségi politikájának érvényesülése, kihatása, a németység II. világháború alatti és utáni magatartása, az 1946—47-es kitelepítések (németység) és a szlovák—magyar lakosságcsere, 1949 utáni nemzetiségi politikánk érvényesülésének eredményei stb.

Itt, a dolgozatokra támaszkodva, csak néhányra szeretnénk utalni.

Örvendetes, hogy a legjobb pályamunkák szerzői a legkorszerűbb, a legfrissebb történeti irodalom példás felhasználásával s ezek biztos ismeretében tárták fel saját kutatások alapján a, sokszor az országos történehez is újat adó helyi forrásokat.

Pl. a Békéscsaba nemzetiségi történetét feldolgozó *Dedinszky Gyula*, a 700 éves Szederkény fejlődését bemutató *Ravasz János*, valamint *Molnár Ambrus*, Mezőberény történetében olyan adatokat ismertettek, amelyek a XVIII. századi, magyarországi telepítési politikát új oldaláról mutatják be. *Molnár Ambrus* munkáinak településtörténettel foglalkozó fejezete módszertani szempontból is figyelemre méltó. Számos eredeti forrás alapján mutatja be a három nemzetiség: szlovákok, németek, magyarok lakta község belterületének és határának kialakulását, nemzetiség szerinti tagozódását, s azt, hogy a belterületen nemzetiségenként hosszú ideig éles elkülönülés mutatkozott meg.

Az 1848—49-es szabadságharc történeténél a szerzők a nemzetiségi ellentétek bemutatása mellett a nemzetiségi községek szabadságharcban való részvételét, mellette való kiállítást igyekeztek bemutatni (Mohács délszláv és német lakosságának *Jellasics* elleni fellépése). A mezőberényi adatok plasztikusan bizonyítják, hogy a nemzetiségi ellentétek hátterében mennyire valóságos gazdasági-társadalmi ellentétek húzódnak meg. (A mezőberényi *Frey Adám-jele* parasztmozgalomban viszont mind a három nemzetiség fiai részt vettek.)

Nemzetiségeink nemzetiségének megőrzésében fontos szerepe volt az egyháznak (elsősorban az evangélikus-, kevésbé a katolikus szlovákoknál, a horvátoknál, szerbeknél és a románoknál). *Dedinszky Gyula* Békéscsaba nemzetiségi történetének már említett feldolgozásában a csabai evangélikus egyház irattárának anyagára támaszkodik; jól példázza ez azt, hogy a nemzetiségi történet kutatásainál az egyházi iratokat nem lehet figyelmen kívül hagyni, hiszen a nemzetiségtörténet számos mozzanatát csak ezekből az iratokból ismerhetjük meg.

A német tematikájú dolgozatok szerzői nagy körültekintéssel és felelősségérzettel közelítették meg — ha nem is mindig vitathatatlanul — a hazai németiség II. világháború időszakában tanúsított magatartását, a Volksbund mozgalomban vállalt szerepét: de egyidejűleg feltárják a Volksbund szervezettel szembenállók, a passzív elclenállók és a következetesen marxista nézeteket valló személyek tevékenységét is. (Nagyon figyelemre méltó pl. a szederkényi kommunista *Hornung Ede* életét bemutató fejezet.) A Komárom megyei Csolnok német bányász községben erős munkásmozgalom bontakozott ki, s a szervezett munkásság határozottan szemeszegült a fasiszta mozgalommal. A német bányásztelepülés történetének feldolgozásával *Fekete Tibor* (Budapest) a nemzetiségi munkásság történetéből mutat be egy fejezetet, ami azért is figyelemre méltó, mivel nemzetiségeink zöme még ma is a mezőgazdaságból él, s a dolgozatok többsége természetesen ezzel a réteggel foglalkozik.

A német nemzetiség történetét feldolgozó munkákban döntő helyet kap a német lakosság kitelepítése, a kitelepítés ellentmondásai, családi, valamint társadalmi-gazdasági hátrányai: az itthon maradt lakosság hosszú éveken keresztül tartó közéleti-politikai passzivitása, majd a telepésekkel benépesített falvak lassúbb, de ma már teljes intenzitással bekapcsolódása az ország társadalmi-gazdasági életébe. (Szederkény 1945—48 közötti pártviszonyainak alakulásában is jól tükröződik a fenti folyamat.)

Az említett negatív jelenségek érvényesültek akkor is, amikor a nemzetiségi lakosság önkéntesen hagyta el az országot (a délszláv lakosság I. világháború utáni optálása, az 1946—48-as szlovák—magyar lakosságcsere); s megmutatkoztak akkor is, amikor a nemzetiségi lakosságot politikai atrocitások, deportálások érték. Ezt bizonyítja pl. a Zala megyei Murakeresztúr története (II. díj), amelynek szerzője (*dr. Béli József*) gazdag adatokon keresztül mutatja be, hogy a személyi kultusz éles ellentmondásait méginkább elmélyítették a nemzetiségi lakosságot ért sérelmek; s hasonló követke-

tevéseket vonhatunk le a nagyrészt személyes élmények alapján megírt Csongrád megyei szerb lakta Szöreg történetéből is. (Szerzője: *Putyora József* tanár.)

A negatívumok mellett természetesen gazdagon kibontakozik nemzetiségi településeink felszabadulás után bekövetkezett társadalmi-gazdasági fejlődése, a szocialista közösségek kialakulása. Ez bekövetkezett mind a szinte ma is teljes egészében nemzetiségi lakosú Baranya megyei Kőkényben, mind pedig a ma már vegyes lakosságú Békés megyei Tökömlőn, ahol az elért eredmények a szlovák és magyar lakosság közös erőfeszítéseinek következményei, hasonlóképpen, mint a több telepes családot befogadó Baranya megyei Palotabozsokon.

A nemzetiségi kérdés és a nemzetiségtörténet feldolgozása — különösen szembe-ötlő ez a felszabadulás utáni korszak feldolgozásánál — több pályaműben csupán az iskolai és a kulturális területekre korlátozódik. Az olyan társadalmi kérdések elemzésére, mint az asszimiláció, integráció, nemzetiségi tudat, nemzetiségi jogok érvényesülése, a szerzők többnyire nem vállalkoznak. A legjobb pályamunkák készítői is elsősorban a politikai történet körén belül maradnak a nemzetiségi kérdés vizsgálatánál. De ezeknél a dolgozatoknál éppen a tényanyag többoldalú megközelítése nyújt módot arra, hogy közvetve megismerjük az említett társadalmi jelenségek változásait egy nemzetiségi község viszonylatában. Így *dr. Béli József* munkájában is, a Murakeresztúr történetében, szociológiai módszerek alkalmazásán keresztül bontakozik ki az a folyamat, amelynek során a XIX. sz. végétől gyengült, elhalványult a horvát lakosság nemzetiségi tudata, s ezt a folyamatot a meglévő nemzetiségi intézmények és nemzetiségpolitikai törekvések a faluból történő nagyfokú elvándorlás miatt ma már nem tudják megállítani. (Természetesen ez a kép nem általánosítható!)

Az említett speciális nemzetiségi kérdések állapotáról képet nyerhetünk, ha a különböző típusú faluk történetét összehasonlítjuk: így a még ma is homogén nemzetiségi településeknek számító baranyai Kőkény s az elenyésző kisebbséget alkotó, Szőregen lakó szerb lakosság történetét; a még nagyrészt szlovákok lakta Pilisszentlászlót és Szödöt, amely 1945 előtt zárt szlovák nemzetiségi település volt, de 1945 után szinte a főváros elővárosává vált, s a beköltözött magyar lakosság felduzzasztotta.

Ezeknek a kérdéseknek önálló vagy önállóbb témaként való feldolgozását ma még nehéz elvárni a helyi kutatástól, hiszen kizárólag a nemzetiségi asszimiláció, integráció, a nemzetiségi tudat kérdéseivel foglalkozó történeti-elméleti irodalmunk, amely segítséget nyújtana a történeti fejlődés és a mai állapot feldolgozásához, nagyon kevés van (ez is csak más, a nemzetiségi kérdés történetével foglalkozó irodalmon belül található meg).

Valószínűleg ennek az irodalomnak a hiánya magyarázza azt is, hogy a falutörténetek mellett igen kevés tematikus feldolgozást kaptunk. (A négy iskolatörténeten kívül csupán egy intézmény, a pomázi szerb klub rövid résztörténetével ismerkedhettünk meg.) Hiszen egy nemzetiségi intézmény — népművészeti csoport, színjátszó együttes stb. — történetének feldolgozása a nemzetiségi kérdésnek belülről való szemlélését, mélyebb elemzését kívánja meg.

Persze a kérdést meg is fordíthatjuk, mert a nemzetiségi élet elvi kérdéseinek a felismeréséhez a feltételeket a gazdag tényanyagra támaszkodó helyi kutatás és forrásfeltárás teremtheti meg.

Sokszor leírták már, milyen nagy fontosságú a helytörténeti kutatás az országos történetírás számára. A nemzetiségi helytörténeti kutatás ebből a szempontból talán még hangsúlyozottabb jelentőséget kap.

Egy-egy nemzetiségünk történetének megismeréséhez nemzetiségeink szétszórtsága, szígejtellege miatt nélkülözhetetlenül, szükségszerűen csak az egyes falvak történetének feltárásával juthatunk el.

A nemzetiségi helytörténeti pályázat kiírásának a célja az volt, hogy ösztönözze nemzetiségeink múltjának és jelenének kutatását, s a pályázat sikere is azt mutatja,

hogy vannak erőink, akik szívesen vállalkoznak erre. De további kutatási eredmények biztosításához nagy szükség van arra, hogy helyi kutatók a honismereti-helytörténeti mozgalmon belül szakmai, módszertani segítséget kapjanak.

A további kutatást kívánja ösztönözni a pályázatot meghirdető két intézmény azzal is, hogy a legjobb pályaművek kiadását, illetve honismereti és helytörténeti folyóiratokban, nemzetiségi kiadványokban való megjelentetését szorgalmazza.

Gyivicsán Anna

A NEMZETISÉGI HELYTÖRTÉNETI PÁLYÁZAT EREDMÉNYJEGYZÉKE

I. DIJ (5000 Ft):

1. *Ravasz János*, művelődési ház igazgató, Szederkény: Szederkény története.

II. DIJ (3000—3000 Ft):

1. *Dr. Béli József* tanár, Nagykanizsa: Murakeresztúr története. — 2. *Szincsek György*, gimnáziumi igazgatóhelyettes és *Lugosi Mátyás* általános iskolai igazgató, Tótkomlós: Tótkomlós története.

III. DIJ (2000—2000 Ft):

1. *Molnár Ambrus*, ref. lelkész, Hajdúhadház: Mezőberény története — 2. *Bóra Ferenc*, főelőadó, Kaposvár: Palotabozsok kulturális intézményeinek története és a község 1945. utáni története.

JUTALOM (1000—1000 Ft):

1. *Dr. Marik Dénes*, Gyula: Kétegyháza története. — 2. *Dedinszky Gyula*, evangélikus lelkész, Békéscsaba: Békéscsaba nemzetiségi története. 3. *Fekete Tibor*, főelőadó, Budapest: Csolnok története. — 4. *Zakupszky László*, ny. körzeti iskolai igazgató, tanácselnök, Mátraszenti: Mátraszenti története.

DICSÉRET:

1. *Lukán Ilona* főiskolai hallgató, Szeged: Körösszegapáti története. — 2. *Horányi György*, Dunabogdány: Dunabogdány története. — 3. *Kiss Béla*, tanító, Mohács: Mohács 1848—49. — 4. *Dr. Papp János* gimnáziumi tanár, Békéscsaba: Nemzetiségi gimnáziumok története adatokban. — 5. *Magda Erzsébet*, gimnáziumi tanuló, Elek: Kétegyháza és Elek román lakosságának művelődéstörténete. — 6. *Petik Rezső*, tanár, Sátoraljaújhely: A sátoraljaújhelyi szlovák iskola története. — 7. *Putyora József*, általános iskolai tanár, Szőreg: Szőreg történetéből. — 8. *Benkő Judit*, Szentendre: Píliszentlászló 1945 utáni története. — 9. *Bóra Ferenc*, főelőadó, Kaposvár: A szigetvári járás nemzetiségeinek története 1944—45. — 10. *Szabó Lajos*, tanár, Sződ: Sződ 1945 utáni fejlődése.

Szóljatok szép szavak – Petőfi Sándorról

Mire e sorok az olvasó kezébe kerülnek, már lezajlottak a „Szóljatok szép szavak — Petőfi Sándorról” címmel meghirdetett országos műsor-pályázat területi döntői. A versenyt 1972 tavaszán hirdette meg a Népművelési Intézet, a Hazafias Népfront Honismereti Bizottsága, a Magyar Rádió Ifjúsági Osztálya és a Bács-Kiskun megyei Tanács — több állami és társadalmi szervezet közreműködésével.

A nevező együttesek — amatőr színjátszó-csoportok, irodalmi színpadok és a hozzájuk kapcsolódó honismereti körök —, illetve műsorszerkesztők 96 forgatókönyvet küldtek be a pályázat országos zsűrijéhez. A zsűri I. díjjal jutalmazta a győri Z. Szabó László és a szentesi Bácskay Mihály, II. díjjal a szegedi Paál István, a tiszaföldvári Szabó András és a tatabányai Éless Béla, III. díjjal az ugyancsak tatabányai Szóda Sándor, a székesfehérvári Tóth János, a zalaegerszegi Molnár Imre

és Merő Béla, valamint a debreceni Oszabó István művét. A zsűri több dicséret oklevelet is kiadott, s az oklevéllel kitüntetettek közül pénzjutalomban részesítette a pápai Kálmán Emiliát és a soproni Nagy Alpárt, akik a pályázat honismereti jellegének is eleget téve, Petőfi pápai, illetve soproni éveinek történetét dolgozták fel színpadra. Azonban, sajnos, el kell mondanunk, hogy az amatőr színjátszó együttesek és a honismereti körök között megfelelő, széles körű és mélyreható kapcsolat a háromfordulós pályázatnak ebben az első szakaszában még nem alakult ki. Helyes lenne, ha a színjátszó-csoportok és a honismereti körök a pályázat második szakaszában, mely a szellemi néphagyományok, népköltészeti alkotások, népszokások gyűjtését, feldolgozását és bemutatását, valamint a harmadik szakaszában, mely helytörténeti műsorok összeállítását és bemutatását tűzi ki célul, megtalálnák az együttműködés lehetőségeit, felfedeznék egymás erejét, hatását. Mint ismeretes, a második szakasz lefolytatására 1973—74-ben, a harmadik szakaszra pedig 1974—75-ben kerül sor.

A „Szóljatok szép szavak — Petőfi Sándorról” című pályázat forgatókönyveiből, illetve a területi bemutatókból az tűnik ki, hogy a csoportok Petőfi egész életművéből merítve szerkesztették meg műsoraikat, gazdagon tárták fel egyrészt a kor történetét, másrészt a mai ifjúság viszonyát a Petőfi életműhöz, gondolatvilághoz. Várható tehát, hogy a március 14-én Kiskőrösön megrendezésre kerülő országos döntő színvonalas és tematikában árnyalt, sokszínű lesz.

Az eddig lezajlott területi döntőkön sikerrel szerepeltek a következő csoportok. Kecskeméten első helyezést a kiskörösi honvédség Periszkóp csoportja nyert, a szegedi Minerva, a szentesi Horváth Mihály Gimnázium, valamint a kecskeméti és a kalocsa csoportok előtt, Debrecenben és Miskolcon is két, megosztott első díjat adott ki a zsűri, így a négy első hely birtokosai a következők voltak: a Tiszaföldvári Gimnázium, a Balmazújvárosi Művelődési Ház, a Miskolci Gárdonyi Művelődési Ház és a Karancslapujtői Művelődési Otthon színjátszó csoportjai. Mögöttük a második helyezéseket a Fehérgyarmati Művelődési Központ, a Debreceni Közgazdasági Technikum, a Budapesti Csili és az Egeri Művelődési Ház színjátszói, versmondói érték el. A negyedik területi döntőn, a zsűri az első helyezést a Tatabányai Bányász Színpadnak, a másodikat a Győri Ifjúsági Színpadnak, a harmadikat a Szombathelyi Ifjúsági Ház együttesének adta. Lapzárta után kerül sorra a pécsi területi döntő, ahol a baranyai, zalai, somogyi, tolnai, Fejér megyei csoportok mellett egy budapesti együttes is a közönség elé lép.¹

A területi döntők lebonyolítása után dönt a zsűri abban, hogy mely együtteseket hívjon meg az országos döntőbe, Kiskörösrre. Ide még esélyesek lehetnek azok a csoportok is, amelyek valamilyen ok miatt nem vettek részt a megyei döntőkön — ezeket az Operatív Bizottság vizsgázi versenyre hívta meg —, illetve az a csoport, amely a legtöbb szavazatot kapja a rádiót hallgató közönségtől.² A területi döntőket látva, a rádióadásokat hallgatva az a kép alakult ki, hogy az ifjúságnak ez a nagyon aktív, alkotókész rétege valóban birtokolja és tiszteli *Petőfi Sándor* szellemi örökségét.

Bicskei Gábor

a Népművelési Intézet munkatársa

¹ Azóta már tudjuk, hogy itt első helyezést a Zalaegerszegi Reflex Színpad, második helyezést a Pécsi Doktor Sándor Művelődési Ház együttese és a Kaposvári Fonómunkás Kis Színpad, harmadik helyezést a Székesfehérvári József Attila Gimnázium Diákszínpada ért el.

² Az országos döntőbe a zsűri szavazatával az alábbiak jutottak be: a Balmazújvárosi Irodalmi Színpad, a Budapesti Pincészház, a Kiskörösi Periszkóp Együttes, a Szegedi József Attila Tudományegyetem Irodalmi Színpada, a Tatabányai Bányász Színpad és a Zalaegerszegi Reflex Színpad. — A közönség szavazatával az országos döntőbe került még a Szentesi Horváth Mihály Gimnázium Irodalmi Színpada.

Ahogy a sajtó és a rádió híradásából ismeretes, a zsűri valamennyiüket külföldi utazással jutalmazta.